

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми


(підпис)

М. С. Татар
(ініціали та прізвище)

« 28 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управлінський облік
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Облік і аудит
(найменування освітньої програми)

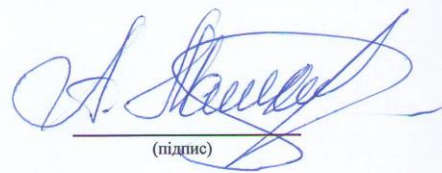
Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

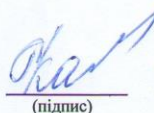
Розробник: Машкіна А.С., асистент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)


(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, проф.
(науковий ступінь та вчене звання)


(підпис)

Т.В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти (ЗВО):

ЗВО першого (бакалаврського) рівня
ОП «Облік і аудит»


(підпис)

К.Р. Мартиненко
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача



Машкіна Аліна Сергіївна, асистент. Стаж викладацької роботи – 1 рік; в університеті викладає такі дисципліни:

- податкове планування;
- технології взаємовідносин з платниками податків;
- контроль і ревізія;
- основи оподаткування.

Напрями наукових досліджень: податкові важелі регулювання добробуту населення; принципи побудови податкових технологій взаємозв'язків з платниками податків та дослідження ступеня комунікативно-психологічної взаємодії.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредита ЄКТС (120 годин); аудиторних – 36 годин, самостійної роботи здобувачів – 84 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити). Для вивчення матеріалу даної дисципліни необхідні знання з таких дисциплін, як «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Податкова система», «Бюджетна система».

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – «Аудит».

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є: формування системи знань з організації та методики управлінського обліку, його удосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Основними завданнями вивчення даної дисципліни є: набуття вмінь застосовувати відповідні методи та прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Після набуття теоретичних та практичних знань з навчальної дисципліни здобувачі набудуть наступні **вміння та компетенції**:

- застосовувати відповідні методи та прийоми в процесі обліку витрат;
- складати калькуляцію витрат;
- складати внутрішню звітність;
- використовувати облікові дані для планування та контролю діяльності підприємства;
- вести облік витрат виробництва і обігу, виконання кошторису витрат;
- розподіляти загальновиробничі витрати;
- визначати собівартість замовлення;
- визначати фінансовий результат;
- організовувати облік витрат, доходів та прибутків підприємства;
- виявляти резерви економії та шляхи підвищення ефективності витрат на виробництво та обігу.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Роль управлінського обліку в системі менеджменту. Еволюція управлінського обліку та його сучасні концепції. Організація управлінського обліку. Професійні організації та етичні норми фахівців з управлінського обліку. Управлінський облік в системі рахунків. Роль і значення управлінського обліку в системі управління. Відмінності та взаємозв'язок між управлінським та фінансовим обліком. Види облікової інформації.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Склад витрат виробництва.

- *Форма занять: лекція, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність, зміст і види витрат виробництва. Поняття витрат згідно із П(С)БО 16. Склад витрат діяльності відповідно до діючих регламентів. Собівартість виробленої і реалізованої продукції. Особливості складу витрат в різних галузях економіки. Види собівартості. Специфічні витрати. Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Мета і напрями класифікації витрат. Моделі поведінки витрат. Визначення функцій витрат. Об'єкти витрат. Класифікація витрат залежно від мети і задач управлінського обліку. Класифікація витрат для оцінки запасів і визначення фінансового результату. Класифікація витрат на виробництво для оцінки запасів і визначення фінансового результату. Класифікація витрат для здійснення процесу контролю і регулювання.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Облік витрат і фактори, що впливають на його побудову. Мета та завдання обліку витрат і калькулювання собівартості. Процес визначення витрат і калькулювання собівартості окремих об'єктів. Класифікація методів обліку витрат і калькулювання. Методи обліку витрат: позамовний, попроцесний. Напрями удосконалення калькулювання.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами.

- *Форма занять: лекція, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Суть системи обліку і калькуляції за повними витратами. Переваги і недоліки системи обліку і калькуляції за повними витратами. Облік витрат та калькулювання собівартості: види калькуляції; об'єкти калькуляції та калькуляційні одиниці; способи калькулювання. Суть системи обліку і калькуляції за повними витратами. Переваги і недоліки системи обліку і калькуляції за повними витратами.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність системи обліку і калькуляції за змінними витратами. Калькулювання собівартості продукції за змінними витратами, маржинальний дохід, прибуток (збиток) від операційної діяльності. Переваги і недоліки системи обліку та калькуляції за змінними витратами.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність системи обліку і калькуляції за нормативними витратами. Калькуляція собівартості продукції за нормативними витратами. Переваги і недоліки системи обліку та калькуляції за нормативними витратами.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Модуль 2.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток».

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації. Аналіз варіантів альтернативних рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно запасів. Рішення стосовно ціноутворення. Модель прийняття рішення за умов невизначеності.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Бюджетування і контроль.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Види бюджетів і порядок їх складання. Бюджетування як спосіб контролю діяльності центрів виникнення витрат і центрів відповідальності. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Концепція центрів та обліку відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Оцінка діяльності центрів прибутку. Організація обліку відповідальності за методом «тариф-година-машина». Оцінка діяльності центрів інвестицій. Трансфертне ціноутворення. Сучасні моделі обліку витрат і фінансових результатів.

Особливості індивідуального міждержавного податкового планування. Застосування трастів в індивідуальному податковому плануванні.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання розрахункової роботи з навчальної дисципліни.

6. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Управлінський облік» використовуються пояснювально-ілюстративний, інформаційно-рецептивний, дослідницький метод навчання та метод проблемного викладання. Метод проблемного викладання дозволяє студентам стати свідками й співучасниками наукового пошуку. Студенти не тільки сприймають,

усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів та рухом думки викладача.

Дослідницький метод містить в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання). Застосування дослідницького методу навчання дає змогу студентам проявити ініціативу, самостійність, творчий пошук.

7. Методи контролю

За змістовними модулями 1-2 передбачено проведення поточного вибіркового усного опитування на практичних заняттях, письмовий модульний контроль.

Підсумковий контроль міститься у проведенні письмового іспиту (білети 10 варіантів: 2 теоретичних питання та 1 практичне завдання у кожному). Відповідь на одне теоретичне питання оцінюється від 20 до 30 балів, виконання практичного завдання – від 20 до 40 балів. Під час складання іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0	5	0
Виконання і захист практичних робіт	1...3	5	1...15
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0	5	0
Виконання і захист практичних робіт	1...3	5	5...15
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Розрахункова робота	0...20	1	0...20
Усього за семестр			100

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Знати основні визначення, а саме що таке калькуляція, статті калькуляції, витрати та їх класифікацію, склад витрат та їх поведінку, визначати взаємозв'язок «витрати - обсяг - прибуток».

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Уміти складати управлінську звітність. Знати методи обліку витрат та вміти їх застосовувати на практиці (облік і калькулювання за повними витратами, облік і калькулювання за замінними витратами, облік і калькулювання за нормативними витратами). Уміти складати бюджети та проводити контроль їх виконання.

Відмінно (90-100). Досконало знати основний та додатковий матеріал, вміти його аналізувати, оцінювати, узагальнювати та приймати рішення. Уміти виявляти резерви економії та шляхи підвищення ефективності витрат на виробництво та обіг. Поглиблено вивчити питання курсу «Управлінський облік» та розкрити свою точку зору в тезах доповідей наукових конференцій.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність Університету.

10. Рекомендована література

Базова

1. Войнаренко М. П. Управлінський облік: підручник для вищ. навч. закладів / М. П. Войнаренко, Л. П. Радецька, Л. В. Овод. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 363 с.
2. Карпенко О. В. Управлінський облік: навч. посіб. / О. В. Карпенко, Д.В. Карпенко. - К.: "Центр учбової літератури", 2012. - 296 с.
3. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підручник для вузів / Л. В. Нападовська. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 648 с.
4. Управлінський облік: підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, Т. І. Свідрик та ін. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 278 с.
5. Фаріон І. Д. Управлінський облік: навч. посібн. з практ. задачами та тест. завданнями / І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко. - Тернопіль: ТНЕУ, 2011. – 387 с.

Допоміжна

1. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксінко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. - 6-те вид. перероб. і допов. - К.: Алерта. 2011. - 1042 с.
2. Цал-Цалко Ю.С. Управлінський облік: підручник/ Ю.С.Цал-Цалко, Ю.Ю.Мороз, Н.І.Цегельник. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 632с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.khai.edu/>.
5. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>.
6. Електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>.